

Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych

**DECYZJA Nr 120/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 19 czerwca 2017 r.

w sprawie wprowadzenia do użytku w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej „Instrukcji szkolenia i upoważniania specjalistów służby inżynierijno-lotniczej do bezpośredniego obsługiwanania sprzętu lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”

Na podstawie art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o urzędzie Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 189 i 852, z 2014 r. poz. 932 oraz z 2016 r. poz. 2138) oraz § 1 pkt 9 lit. f, pkt 10 lit. a i § 2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. poz. 426 oraz z 2014 r. poz. 933), ustala się, co następuje:

- § 1. Wprowadza się do użytku w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej „Instrukcję szkolenia i upoważniania specjalistów służby inżynierijno-lotniczej do bezpośredniego obsługiwanania sprzętu lotniczego w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”, stanowiącą załącznik do decyzji.
- § 2. Traci moc decyzja Nr 223/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia do użytku „Instrukcji szkolenia i upoważniania specjalistów służby inżynierijno-lotniczej do bezpośredniej obsługi sprzętu lotniczego w lotnictwie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (Dz. Urz. Min. Obr. Nar. poz. 302).
- § 3. Decyzja wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *A. Macierewicz*

Załącznik do decyzji Nr 120/MON
Ministra Obrony Narodowej
z dnia 19 czerwca 2017 r. (poz. 118)

INSTRUKCJA

SZKOLENIA I UPOWAŻNIANIA SPECJALISTÓW SŁUŻBY INŻYNIERYJNO-LOTNICZEJ DO BEZPOŚREDNIEGO OBSŁUGIWANIA SPRZĘTU LOTNICZEGO W SIŁACH ZBROJNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SPIS TREŚCI

Rozdział 1	Postanowienia ogólne	4
§1	Definicje	4
§2	Założenia ogólne.....	5
§3	Obszary wykształcenia oficera, podoficera i szeregowego służby inżynieryjno–lotniczej	7
§4	Organizacja szkolenia specjalistycznego	9
Rozdział 2	Szkolenie personelu SIL	11
§5	Algorytm szkolenia	11
§6	Szkolenie wdrażające.....	12
§7	Podstawowe szkolenie inżynieryjno–lotnicze	12
§8	Szkolenie na typ sprzętu lotniczego.....	13
§9	Praktyka w bezpośrednim obsługiwaniu sprzętu lotniczego	15
§10	Uzyskiwanie dodatkowych uprawnień zawodowych	16
§11	Szkolenie w ramach indywidualnego trybu szkolenia	17
§12	Zabezpieczenie szkolenia w jednostkach wojskowych	19
Rozdział 3	Szkolenie personelu SIL na typ sprzętu lotniczego wprowadzanego na wyposażenie Sił Zbrojnych RP, po modernizacji lub modyfikacji	20
§13	Szkolenie na typ sprzętu wprowadzanego na wyposażenie, po modernizacji lub modyfikacji.....	20
§14	Nadawanie uprawnień na typ sprzętu wprowadzanego na wyposażenie, po modernizacji lub modyfikacji.....	20
Rozdział 4	Kontrola wiedzy, nadawanie, wstrzymywanie oraz przywracanie upoważnienia do bezpośredniego obsługiwania sprzętu lotniczego	22
§15	Kontrola wiedzy.....	22
§16	Nadawanie upoważnienia	23
§17	Wstrzymywanie oraz przywracanie upoważnienia.....	24
Rozdział 5	Ewidencja wyszkolenia, przepisy przejściowe i dostosowujące	26
§18	Ewidencja wyszkolenia	26
§19	Przepisy przejściowe i dostosowujące.....	26
ZAŁĄCZNIKI	28	

Rozdział 1

Postanowienia ogólne

§ 1

Definicje

1. Użyte w instrukcji określenia oznaczają:

- 1) **bezpośrednie obsługiwanie sprzętu lotniczego (BOS)** – wykonywanie czynności obsługowych (zawartych w dokumentacji technicznej) na sprzęcie lotniczym oraz poświadczanie ich wykonania w dokumentacji ewidencyjnej;
- 2) **jednostka wojskowa** – jednostka wojskowa zdefiniowana w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1534 i 2138) a także wyspecjalizowany warsztat lotniczy wykonujący obsługiwanie sprzętu lotniczego;
- 3) **jednostki szkolnictwa wojskowego** – uczelnie wojskowe, centra i ośrodki szkolenia wojskowego;
- 4) **modernizacja** – proces unowocześnienia sprzętu wojskowego (SpW) polegający na zmianie jego parametrów użytkowych i eksploatacyjnych w tym w szczególności parametrów krytycznych; wynikiem modernizacji jest nowy SpW;
- 5) **modyfikacja** – proces unowocześniania SpW polegający na wymianie, zastąpieniu lub rozbudowie istniejących podzespołów, funkcji lub oprogramowania, bez zmiany jego zasadniczego przeznaczenia; wynikiem modyfikacji nie jest nowy SpW;
- 6) **nowy Sprzęt Wojskowy** – SpW, który nie został dotychczas wprowadzony na wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – planowany do wprowadzenia do użytku w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej; nie dotyczy to SpW, dla którego gestorem jest Inspektorat Wojsk Specjalnych Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych;
- 7) **personel służby inżynieryjno-lotniczej (SIL)** – żołnierze o specjalności wojskowej inżynieryjno-lotniczej i pracownicy resortu obrony narodowej (PRON) zajmujący stanowiska związane z obsługiwaniem sprzętu lotniczego, w szczególności statków powietrznych;
- 8) **specjalista SIL** – wykwalifikowany żołnierz grupy osobowej inżynieryjno-lotniczej lub PRON, posiadający kompetencje do wykonywania czynności związanych z obsługiwaniem techniki lotniczej (także organizowaniem,

nadzorowaniem i ewidencją) na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy;

- 9) **szkolenie specjalistyczne** – proces szkolenia polegający na zdobywaniu wiedzy i umiejętności w zakresie obsługiwanego sprzętu lotniczego (SL) mający na celu uzyskanie uprawnień do wykonywania określonych obowiązków funkcyjnych, czynności i zadań na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy;
- 10) **uprawniony** – osoba posiadająca kwalifikacje do obsługiwanego określonego typu sprzętu lotniczego w zakresie nadanej specjalności wojskowej, potwierdzone świadectwem (zaświadczeniem, certyfikatem, itp.) ukończenia szkolenia specjalistycznego;
- 11) **upoważnienie** – udzielenie zezwolenia do wykonywania czynności obsługowych na sprzęcie lotniczym, w zakresie uzyskanych kwalifikacji, odniesionych do typu sprzętu;
- 12) **związek organizacyjny** – zgodnie z definicją zawartą w „Instrukcji służby inżynierijno-lotniczej lotnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (ISIL-2017).

§ 2

Założenia ogólne

1. Instrukcja określa zasady nadawania uprawnień i upoważniania specjalistów SIL do bezpośredniego obsługiwanego sprzętu lotniczego w jednostkach wojskowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Zabrania się wyznaczać żołnierzy i PRON do pracy na sprzęcie lotniczym, do której wykonywania nie posiadają wymaganych uprawnień i umiejętności, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Dopuszczalne jest wykonywanie prostych czynności na sprzęcie lotniczym przez nieprzeszkolony personel pod nadzorem personelu upoważnionego do obsługiwanego wyżej wymienionego sprzętu. Zakres powyższych czynności na sprzęcie lotniczym określa osoba nadzorująca.
4. Szkolenie personelu SIL należy realizować zgodnie z algorytmem i na zasadach określonych w instrukcji.
5. Szkolenie personelu latającego w grupie osobowej pokładowej samolotów i śmigłowców określają odrębne przepisy.

6. Do bezpośredniego obsługiwanego określonego typu sprzętu lotniczego w danej specjalności wojskowej może być upoważniony wyłącznie personel SIL, który ukończył szkolenie specjalistyczne, uprawniające do obsługiwanego danego sprzętu w wymaganej specjalności wojskowej.
7. Personel SIL szkolony jest podczas specjalistycznych szkoleń doskonalących, realizowanych na zasadach określonych w rozdziale 2 i 3, przez:
- 1) jednostki szkolnictwa wojskowego w trybie:
    - a) stacjonarnym,
    - b) indywidualnym trybie szkolenia (ITS);
  - 2) certyfikowane krajowe lub zagraniczne organizacje szkoleniowe zgodnie z wymaganiami Part-147¹⁾, EMAR 147²⁾ lub równoważnych;
  - 3) organizacje produkujące, obsługi technicznej i napraw sprzętu lotniczego, jeżeli są certyfikowanymi organizacjami szkolenia lotniczego zgodnie z wymaganiami Part-147, EMAR 147 lub równoważnych;
  - 4) organizacje produkujące, obsługi technicznej i napraw sprzętu lotniczego nie będące certyfikowanymi organizacjami szkolenia lotniczego, jeżeli brak jest możliwości przeprowadzenia szkolenia w podmiotach, o których mowa w pkt 1-3, po uzyskaniu zgody Głównego Inżyniera Wojsk Lotniczych (GIWL), z zastrzeżeniem § 13 ust. 2.
8. Zgodę na przeprowadzenie szkolenia doskonalącego w organizacjach, o których mowa w ust. 7 pkt 4, GIWL wydaje po każdorazowej ocenie co najmniej:
- 1) bazy szkoleniowej do przeprowadzenia części teoretycznej lub praktycznej szkolenia;
  - 2) posiadanego wykształcenia, kwalifikacji i doświadczenia zawodowego personelu wytypowanego do prowadzenia części teoretycznej lub praktycznej szkolenia;

---

¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1321/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie ciągłej zdatności do lotu statków powietrznych oraz wyrobów lotniczych, części i wyposażenia, a także w sprawie zatwierdzeń udzielanych organizacjom i personelowi zaangażowanym w takie zadania, zał. IV (część 147) (Dz. U. UE L 362 z 17.12.2014 r., s. 1).

²⁾ European Military Airworthiness Requirements EMAR 147 Aircraft Maintenance Training Organisations – wydane przez EDA MAWA FORUM.

- 3) efektów szkolenia na poprzednich szkoleniach specjalistycznych w danej organizacji produkującej, obsługi technicznej i napraw sprzętu lotniczego, jeżeli były organizowane dla Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.
9. Szkolenie personelu SIL realizowane jest na podstawie zatwierdzonych programów szkolenia zgodnie z przepisami obowiązującymi w resorcie obrony narodowej w tym zakresie lub umowami zawartymi na pozyskanie, modernizację lub modyfikację sprzętu lotniczego.
  10. Personel SIL upoważniony do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego podlega okresowej kontroli wiedzy specjalistycznej na zasadach i w okolicznościach określonych w § 15.

§ 3

Obszary wykształcenia oficera, podoficera i szeregowego służby inżynierjno-lotniczej

1. Wykaz kierunków studiów oraz zawodów przydatnych w SIL:

1) kierunki studiów:

- a) lotnictwo i kosmonautyka,
- b) automatyka i robotyka,
- c) elektronika i telekomunikacja,
- d) elektrotechnika,
- e) energetyka,
- f) fizyka,
- g) fizyka techniczna,
- h) informatyka,
- i) inżynieria materiałowa,
- j) mechanika i budowa maszyn,
- k) mechatronika;

2) zawody:

- a) technicy:
  - technik mechanik lotniczy,
  - technik awionik,
  - technik elektronik,
  - technik elektryk,

- technik mechanik,
- technik telekomunikacji,
- technik mechatronik,
- technik informatyk,
- technik teleinformatyk,
- technik pojazdów samochodowych,
- technik energetyk,

b) mechanicy:

- mechanik lotniczy,
- mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych,
- elektryk,
- elektromechanik,
- elektromechanik pojazdów samochodowych,
- monter elektronik,
- monter mechatronik,
- monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych,
- mechanik–monter maszyn i urządzeń,
- mechanik pojazdów samochodowych.

2. Preferencje w zakresie znajomości języków obcych zgodnie z STANAG 6001:

1) w przypadku kandydatów na stanowiska w SIL preferować należy znajomość języka angielskiego:

- a) dla oficerów – na poziomie minimum 2,2,2,2,
- b) dla podoficerów – na poziomie minimum 1,1,1,1,
- c) dla szeregowych zawodowych – na poziomie minimum 1,0,1,0;

2) w przypadku kandydatów na stanowiska w SIL, związane z obsługiwaniem sprzętu lotniczego z wykorzystaniem angielskojęzycznej dokumentacji technicznej, preferować należy znajomość języka angielskiego:

- a) dla oficerów – na poziomie minimum 2,2,2,2,
- b) dla podoficerów – na poziomie minimum 2,1,2,1,
- c) dla szeregowych zawodowych – na poziomie minimum 1,1,1,1.

§ 4

Organizacja szkolenia specjalistycznego

1. Szkolenie specjalistów SIL realizowane jest z uwzględnieniem warunków organizacyjnych, merytorycznych i personalnych w następujących etapach:

- 1) szkolenie wdrażające;
- 2) podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze;
- 3) szkolenie na typ sprzętu lotniczego;
- 4) praktyka bezpośredniego obsługiwania sprzętu lotniczego;
- 5) uzyskiwanie dodatkowych uprawnień;
- 6) doskonalenie zawodowe.

Szkolenia wymienione w pkt 2-6 realizowane są w ramach szkolenia specjalistycznego.

2. Szkolenie wdrażające jest organizowane przez dowódcę jednostki wojskowej i realizowane bezpośrednio po przybyciu do pododdziału SIL w jednostce wojskowej.

3. Podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze organizuje się dla żołnierzy i PRON planowanych do wyznaczenia lub zajmujących stanowiska służbowe lub stanowiska pracy, którzy nie ukończyli takiego szkolenia w specjalności właściwej dla tego stanowiska, z zastrzeżeniem § 7 ust. 9-10.

4. Szkolenie na typ sprzętu lotniczego organizuje się dla żołnierzy i PRON planowanych do wyznaczenia lub zajmujących stanowiska służbowe lub stanowiska pracy, w pododdziałach technicznych jednostek wojskowych, w których realizuje się lub zabezpiecza obsługiwane sprzętu lotniczego.

5. Żołnierze i PRON planowani do obsługi sprzętu lotniczego z wykorzystaniem angielskojęzycznej dokumentacji technicznej, przed skierowaniem na szkolenie w kraju na typ sprzętu lotniczego muszą legitymować się świadectwem ukończenia kursu frazeologii technicznej języka angielskiego (SET – Specialized English Terminology).

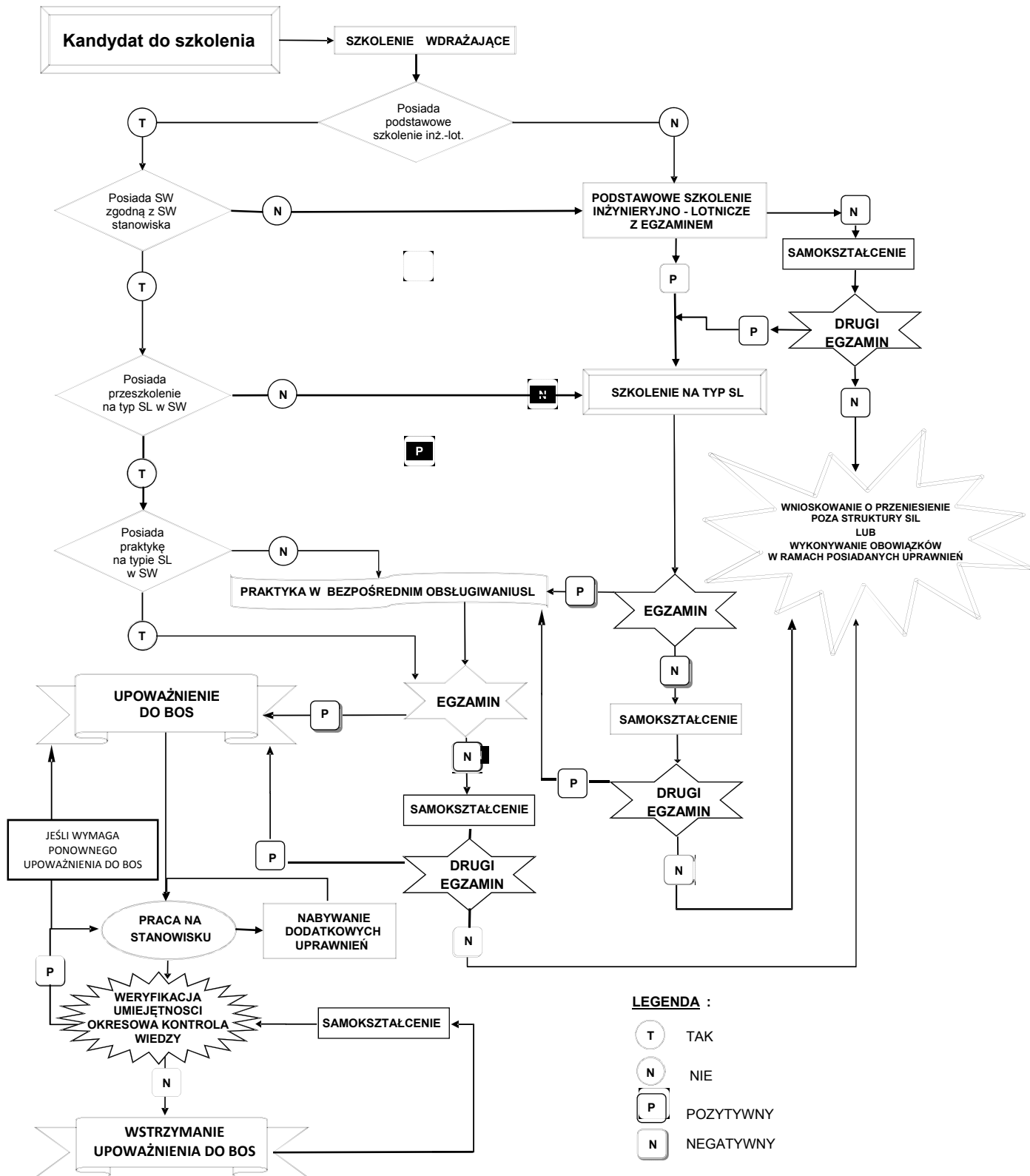
6. Praktyka bezpośredniego obsługiwania sprzętu lotniczego jest okresem szkolenia, prowadzonym w pododdziałach SIL jednostek wojskowych, w których wykonuje się obsługi tego typu sprzętu, realizowanym pod nadzorem doświadczonego personelu, posiadającego upoważnienie do jego bezpośredniego obsługiwania.

7. Uzyskiwanie dodatkowych uprawnień zawodowych przez żołnierzy i PRON realizowane jest w celu uzupełnienia wiedzy i umiejętności zawodowych w obszarach wymaganych lub przydatnych na zajmowanym lub planowanym do objęcia stanowisku służbowym lub stanowisku pracy.
8. Żołnierza lub PRON na szkolenia specjalistyczne zgłasza dowódca jednostki wojskowej lub osoba przez niego upoważniona. Dopuszcza się zgłaszanie kandydatów na powyższe szkolenia do organu kwalifikującego za pomocą systemów informatycznych, np. MILNET-Z, SI SAMANTA.

Rozdział 2 Szkolenie personelu SIL

§ 5

Algorytm szkolenia

§ 6

Szkolenie wdrażające

1. Szkolenie wdrażające ma na celu zapoznanie żołnierza lub PRON ze specyfiką pracy oraz warunkami bezpieczeństwa na danym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy.
2. Szkolenie przeprowadza się bezpośrednio po przybyciu do pododdziału SIL w jednostce wojskowej.
3. Szkolenie ma charakter instruktażu obejmującego następujące zagadnienia:
  - 1) struktura i zadania jednostki wojskowej, ze szczególnym uwzględnieniem zadań SIL;
  - 2) rozmieszczenie obiektów jednostki wojskowej;
  - 3) obowiązki na zajmowanym stanowisku;
  - 4) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;
  - 5) zasady przeciwdziałania uszkodzeniom statków powietrznych przez ciała obce – Foreign Object Damage (FOD);
  - 6) zasady bezpieczeństwa pracy na sprzęcie lotniczym;
  - 7) zasady poruszania się po lotnisku.
4. Za opracowanie planu oraz przeprowadzenie szkolenia odpowiedzialny jest dowódca jednostki wojskowej.
5. Dowódca jednostki wojskowej uwzględniając specyfikę jednostki, stanowiska służbowego lub stanowiska pracy może według potrzeb wprowadzić do planu szkolenia dodatkowe zagadnienia.
6. Fakt odbycia przez żołnierza lub PRON szkolenia potwierdza się w rozkazie dziennym dowódcy jednostki wojskowej.

§ 7

Podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze

1. Podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze ma na celu przygotowanie personelu SIL do szkolenia na typ sprzętu lotniczego w określonej specjalności.
2. Szkolenie przeznaczone jest dla żołnierzy lub PRON nieposiadających specjalności wojskowej lub posiadających specjalności inne niż wymagane

na planowanym do objęcia lub zajmowanym stanowisku, związanym z bezpośrednim obsługiwaniem sprzętu lotniczego.

3. W ramach szkolenia żołnierz lub PRON zdobywa ogólną wiedzę z zakresu działania systemów i urządzeń sprzętu lotniczego w danej specjalności oraz działalności SIL.
4. Szkolenie kończy się egzaminem. Dwukrotne niezdanie egzaminu stanowi podstawę do wnioskowania o przesunięcie żołnierza lub PRON na stanowisko poza strukturami SIL.
5. Ukończenie szkolenia potwierdza się odpowiednim dokumentem wystawianym przez organizatora szkolenia.
6. Ukończenie podstawowego szkolenia inżynieryjno-lotniczego uprawnia do kontynuowania szkolenia na typ sprzętu lotniczego w danej specjalności.
7. Dopuszcza się realizację podstawowego szkolenia inżynieryjno-lotniczego w ITS, na zasadach określonych w § 11.
8. W przypadku przerwy w wykonywaniu obowiązków w strukturach SIL trwającej ponad 3 lata, przed skierowaniem na szkolenie na typ sprzętu lotniczego w ramach posiadanej specjalności, należy potwierdzić zakres wiedzy i umiejętności objętych szkoleniem podstawowym, egzaminem w jednostce szkolnictwa wojskowego realizującej szkolenia podstawowe. Zdanie pierwsze nie stosuje się do absolwentów jednostek szkolnictwa wojskowego, o których mowa w ust. 10.
9. Dwukrotne niezdanie egzaminu, o którym mowa w ust. 8, stanowi podstawę do skierowania żołnierza lub PRON na podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze.
10. Na podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze nie kieruje się absolwentów jednostek szkolnictwa wojskowego, którzy kształceni byli na kierunkach zgodnych ze specjalnościami wojskowymi wymaganymi na stanowiskach służbowych, na które zostali wyznaczeni.

§ 8

Szkolenie na typ sprzętu lotniczego

1. Szkolenie na typ sprzętu lotniczego ma na celu przygotowanie specjalisty SIL do bezpośredniego obsługiwania określonego typu sprzętu lotniczego w danej specjalności wojskowej grupy osobowej inżynieryjno-lotniczej.

2. Szkolenie przeznaczone jest dla personelu SIL planowanego do objęcia lub zajmującego stanowiska związane z bezpośrednim obsługiwaniem sprzętu lotniczego.
3. Warunkiem przystąpienia do szkolenia jest spełnienie wymogów dotyczących szkolenia podstawowego.
4. Dopuszcza się szkolenie specjalisty SIL na dany typ sprzętu lotniczego w ITS w przypadkach określonych w § 11.
5. Szkolenie kończy się egzaminem przed komisją egzaminacyjną powołaną przez organizatora szkolenia. Egzamin obejmuje sprawdzenie znajomości budowy, zasad działania i obsługi technicznego sprzętu lotniczego określonego typu.
6. Ukończenie szkolenia potwierdzone jest odpowiednim świadectwem, zaświadczeniem, certyfikatem lub innym dokumentem, wystawianym przez organizatora szkolenia, który uprawnia do rozpoczęcia praktyki bezpośredniego obsługiwanego sprzętu lotniczego.
7. Dwukrotne niezdanie egzaminu stanowi podstawę do:
  - 1) wnioskowania o wyznaczenie żołnierza lub PRON na stanowisko poza strukturami SIL, w przypadku odbywania szkolenia specjalistycznego na pierwszy typ sprzętu lotniczego;
  - 2) skierowania do obsługiwanego sprzętu lotniczego w ramach wcześniej uzyskanych uprawnień.
8. Na szkolenie na typ sprzętu lotniczego nie kieruje się żołnierzy i PRON legitymujących się aktualnym certyfikatem lub licencją na poziomie kategorii mechanika, technika lub inżyniera uzyskanym zgodnie ze standardami Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego, pod warunkiem zgodności:
  - 1) kierunku wykształcenia ze specjalnościami wojskowymi wymaganymi na stanowiskach służbowych, na które zostali wyznaczeni;
  - 2) typu statku powietrznego wpisanego w certyfikacie lub licencji z typem statku powietrznego obsługiwanego na zajmowanym stanowisku.
9. Osoby wymienione w ust. 8, kieruje się na egzamin ze znajomości budowy, zasad działania i obsługi technicznego sprzętu lotniczego wymaganego na zajmowanym stanowisku służbowym przed komisją egzaminacyjną powołaną lub wskazaną przez GIWL.

§ 9

Praktyka w bezpośrednim obsłudze sprzętu lotniczego

1. Celem praktyki jest przygotowanie specjalistów SIL do wykonywania czynności obsługowych na danym typie i wersjach sprzętu lotniczego eksploatowanych w jednostce.
2. Na praktykę w macierzystej jednostce wojskowej lub innej jednostce organizacyjnej (np. Polowe Warsztaty Lotnicze) eksploatującej dany typ sprzętu lotniczego kierowane są osoby, które ukończyły szkolenie na ten typ sprzętu lotniczego.
3. Organizatorem praktyki jest dowódca jednostki wojskowej lub kierownik jednostki organizacyjnej, w której realizowana jest praktyka.
4. Praktyka polega na wykonywaniu czynności obsługowych na sprzęcie lotniczym pod nadzorem wyznaczonego prowadzącego specjalisty SIL i realizowana jest w oparciu o „Kartę praktyki w bezpośrednim obsłudze sprzętu lotniczego”, stanowiącą załącznik nr 1 do instrukcji, którą opracowuje inżynier sekcji techniki lotniczej (równorzędny), a zatwierdza Szef Techniki Lotniczej (równorzędny).
5. Czas trwania praktyki nie może być krótszy niż:
  - 1) trzy miesiące – dla specjalistów SIL po raz pierwszy zajmujących stanowiska służbowe lub stanowiska pracy związane z bezpośrednim obsługiwaniem statków powietrznych lub wyznaczonych do objęcia takiego stanowiska w pododdziałach technicznych jednostek wojskowych, w których wykonuje się obsługi wojskowych statków powietrznych;
  - 2) jeden miesiąc – dla specjalistów SIL zajmujących stanowiska służbowe lub stanowiska pracy związane z bezpośrednią obsługą statków powietrznych lub planowanych do objęcia takiego stanowiska w pododdziałach technicznych jednostek wojskowych, w których wykonuje się obsługi wojskowych statków powietrznych;
  - 3) dwa tygodnie – dla pozostałych specjalistów SIL, a także dla żołnierzy i PRON, o których mowa w § 8 ust. 8.
6. Praktyka kończy się egzaminem przed komisją powołaną przez dowódcę związku organizacyjnego (jednostki nadrzędnej). Wzór karty egzaminacyjnej określa załącznik nr 2 do instrukcji.
7. Egzamin obejmuje znajomość przepisów SIL, w tym zasady BHP, ppoż., FOD – podczas obsługi sprzętu lotniczego, teoretyczną znajomość

budowy i zasad eksploatacji danego typu sprzętu lotniczego oraz praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy w tym zakresie.

8. Zdanie egzaminu stanowi podstawę do upoważnienia specjalisty SIL do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego.
9. Fakt rozpoczęcia i zakończenia praktyki odnotowuje się w rozkazie dziennym dowódcy jednostki wojskowej lub kierownika jednostki organizacyjnej, w której realizowana jest praktyka.
10. Upoważnienie specjalisty SIL do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego odnotowuje się w rozkazie dziennym dowódcy jednostki wojskowej, wg wzoru określonego w załączniku nr 3 do instrukcji.
11. Dwukrotne niezdanie egzaminu kończącego praktykę stanowi podstawę do:
  - 1) wnioskowania o wyznaczenie na stanowisko poza strukturami SIL w przypadku żołnierza lub PRON szkolonego na pierwszy typ sprzętu lotniczego;
  - 2) w pozostałych przypadkach, skierowania do obsługiwanie sprzętu lotniczego w ramach wcześniej posiadanego upoważnienia.

§ 10

Uzyskiwanie dodatkowych uprawnień zawodowych

1. Przez dodatkowe uprawnienia zawodowe personelu SIL należy rozumieć kwalifikacje uzyskane na szkoleniach poszerzających wiedzę i umiejętności w obszarach wymaganych lub przydatnych na zajmowanym lub planowanym do objęcia stanowisku służbowym lub stanowisku pracy.
2. Dodatkowe uprawnienia zawodowe związane z bezpośrednim obsługiwaniem sprzętu lotniczego mogą być nadawane po ukończeniu szkoleń organizowanych przez podmioty wymienione w § 2 ust. 7.
3. Ukończenie szkolenia, o którym mowa w ust. 2, jest podstawą do uzyskania upoważnienia do wykonywania zadań, w zakresie objętym szkoleniem, bez konieczności odbywania praktyki w jednostce wojskowej. Decyzję o ewentualnym odbyciu praktyki oraz jej wymiarze podejmuje Szef Techniki Lotniczej jednostki (równorzędny), z zastrzeżeniem, że okres praktyki nie może być dłuższy niż 3 miesiące.
4. Uprawnienia inne, niż wymienione w ust. 2, uzyskuje się na podstawie odrębnych przepisów.

§ 11

Szkolenie w ramach indywidualnego trybu szkolenia

1. Szkolenie specjalistów SIL w ramach ITS to kierowany proces samokształcenia uwzględniający treści niezbędne do opanowania zagadnień teoretycznych i wykonywania czynności praktycznych z zakresu obsługiwanego sprzętu lotniczego.
2. Celem ITS jest przeszkolenie na kolejny typ sprzętu lotniczego w ramach posiadanej specjalności lub przeprowadzenie szkolenia podstawowego w przypadku zmiany specjalności. W ITS może uczestniczyć wyłącznie personel SIL z jednostek wojskowych, który spełnia wymagania określone w ust. 8.
3. Szkolenie w ramach ITS należy traktować jako tryb szczególny i stosować wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, między innymi takich jak: brak możliwości wprowadzenia szkolenia stacjonarnego do planu doskonalenia zawodowego, konieczność zapewnienia ciągłości zabezpieczenia realizacji szkolenia lotniczego lub obsługiwanego w jednostce wojskowej.
4. Szkolenie teoretyczne w ramach ITS może być realizowane w formie konsultacji lub z wykorzystaniem platform kształcenia na odległość (e-learning), według zasad opracowanych przez jednostki szkolnictwa wojskowego.
5. Ustala się zakres odpowiedzialności poszczególnych osób funkcyjnych:
  - 1) komendant jednostki szkolnictwa wojskowego odpowiada za:
    - a) wyznaczenie wykładowców lub specjalistów nadzorujących lub prowadzących przeszkolenie w ramach ITS,
    - b) opracowanie harmonogramu szkolenia wraz z kartą indywidualnego szkolenia, zgodną z programem szkolenia według wzoru określonego w załączniku nr 4 do instrukcji, wydanie kart zaliczeń i egzaminów,
    - c) przekazanie materiałów niezbędnych do opanowania wiedzy specjalistycznej,
    - d) przygotowanie harmonogramu konsultacji, zaliczeń oraz egzaminów,
    - e) nadzorowanie, na podstawie zaliczeń częściowych, postępów w nauce w ramach ITS oraz przeprowadzenie zaliczeń i egzaminów końcowych,
    - f) wydanie odpowiedniego świadectwa, zaświadczenia, certyfikatu, lub innego dokumentu ukończenia szkolenia,
    - g) po zakończeniu szkolenia przechowywanie dokumentacji szkoleniowej zgodnie z obowiązującymi przepisami;

- 2) dowódca jednostki wojskowej odpowiedzialny jest za:
  - a) stworzenie warunków do prawidłowego przebiegu szkolenia w ramach ITS,
  - b) wyznaczenie specjalisty prowadzącego, który nadzoruje szkolenie w ramach ITS – inżyniera sekcji techniki lotniczej (równorzędnego),
  - c) wyznaczenie specjalistów każdej ze specjalności ujętych w programie szkolenia, wspomagających szkolenie teoretyczne oraz prowadzących zajęcia praktyczne ujęte w programie szkolenia i w karcie indywidualnego szkolenia,
  - d) kierowanie na konsultacje, zaliczenia i egzaminy w terminach wyznaczonych przez komendanta jednostki szkolnictwa wojskowego,
  - e) udokumentowanie realizacji części praktycznej szkolenia prowadzonego w jednostce wojskowej wg programu szkolenia, w tym wypełnienie karty indywidualnego szkolenia,
  - f) przekazanie do jednostki szkolnictwa wojskowego oryginalnej dokumentacji szkoleniowej;

- 3) specjalista prowadzący odpowiedzialny jest za:
  - a) nadzór nad prawidłowym przebiegiem szkolenia,
  - b) nadzór nad prowadzeniem dokumentacji szkoleniowej, w tym karty indywidualnego szkolenia, karty zaliczeń i egzaminów.

6. W przypadku stwierdzenia braku postępów w opanowywaniu przez szkolonego zagadnień przewidzianych programem szkolenia, komendant jednostki szkolnictwa wojskowego lub dowódca jednostki wojskowej realizującej ITS, zobowiązany jest wystąpić z wnioskiem do organu kwalifikującego na szkolenie o relegowanie szkolonego ze szkolenia.

7. Specjaliści SIL, szkolący się w ramach ITS, mogą być upoważniani do bezpośredniego obsługiwanania sprzętu lotniczego po ukończeniu szkolenia specjalistycznego, odbyciu w wymaganym wymiarze praktyki oraz zdaniu egzaminu, o którym mowa w § 9 ust. 6.

8. Specjaliści SIL mogą być zgłaszani na następujące szkolenia w ramach ITS:
  - 1) na szkolenie podstawowe w trakcie zmiany specjalności SIL pod warunkiem:
    - a) uzyskania pozytywnej opinii bezpośredniego przełożonego,
    - b) posiadania doświadczenia i praktyki w bezpośredniej obsłudze wojskowych statków powietrznych – minimum 5 lat;

- 2) na szkolenie na typ sprzętu lotniczego pod warunkiem:
- a) uzyskania pozytywnej opinii bezpośredniego przełożonego,
  - b) posiadania przeszkolenia na minimum jeden typ sprzętu lotniczego w wymaganej specjalności,
  - c) stażu pracy przy bezpośredniej obsłudze sprzętu lotniczego w specjalności, której dotyczy szkolenie w ramach ITS – minimum 3 lata,
  - d) ciągłości w wykonywaniu zadań związanych z bezpośrednim obsługiwaniem sprzętu lotniczego – minimum 2 lata w okresie bezpośrednio poprzedzającym skierowanie na szkolenie w trybie ITS. Przerwa w bezpośrednim obsługiwaniu sprzętu lotniczego w tym okresie nie może być dłuższa niż 6 miesięcy.

§ 12

Zabezpieczenie szkolenia w jednostkach wojskowych

1. Szkolenie na typ sprzętu lotniczego może być realizowane w jednostkach wojskowych, jeśli jednostki te są wskazane w rocznym planie doskonalenia zawodowego jako miejsce realizacji szkolenia.
2. Szkolenie realizuje się zgodnie z programem opracowanym przez jednostkę szkolnictwa wojskowego odpowiedzialną za szkolenie, która jest organizatorem szkolenia.
3. Dowódca jednostki wojskowej w porozumieniu z komendantem jednostki szkolnictwa wojskowego może wyznaczyć uprawnionych specjalistów do prowadzenia zajęć, zabezpiecza sprzęt niezbędny do realizacji szkolenia oraz środki materiałowe określone w programie szkolenia.
4. Egzamin przeprowadza się przed komisją egzaminacyjną powołaną przez odpowiedniego komendanta jednostki szkolnictwa wojskowego.
5. Jeżeli egzamin jest przeprowadzany na terenie jednostki wojskowej i/lub z udziałem specjalistów spoza jednostki szkolnictwa wojskowego, komendant jednostki szkolnictwa wojskowego jest zobowiązany do przesłania z odpowiednim wyprzedzeniem wyciągu z rozkazu dotyczącego przeprowadzenia egzaminu z podaniem jego terminu i składu komisji egzaminacyjnej.

Rozdział 3
Szkolenie personelu SIL na typ sprzętu lotniczego
wprowadzanego na wyposażenie Sił Zbrojnych
Rzeczypospolitej Polskiej, po modernizacji lub modyfikacji

§ 13

Szkolenie na typ sprzętu lotniczego wprowadzanego na wyposażenie,
po modernizacji lub modyfikacji

1. Szkolenie realizowane jest przez podmioty, o których mowa w § 2 ust. 7.
2. Jeżeli umowy na dostawę nowego sprzętu, po modernizacji lub modyfikacji zawierają pakiet szkoleniowy obejmujący przeszkolenie personelu SIL, szkolenie prowadzi się na zasadach określonych w tych umowach.
3. Wprowadzenie na wyposażenie jednostki zmodernizowanego typu sprzętu lotniczego, wymaga przeszkolenia personelu SIL.
4. Modyfikacja sprzętu lotniczego może wymagać przeszkolenia personelu SIL w zależności od obszaru i zakresu modyfikacji.
5. Szkolenie na zmodyfikowany lub zmodernizowany sprzęt lotniczy może być prowadzone w jednostce lotniczej.
6. W przypadku przerwy między zakończeniem szkolenia na wprowadzany na wyposażenie lub zmodernizowany sprzęt lotniczy a rozpoczęciem bezpośredniego obsługiwanego wyżej wymienionego sprzętu dłuższej niż 6 miesięcy, należy przeprowadzić dodatkowe szkolenie w celu przypomnienia wiedzy i umiejętności lub przeprowadzić szkolenie na stanowisku pracy On Job Training (OJT).

§ 14

Nadawanie uprawnień na typ sprzętu lotniczego wprowadzanego na
wyposażenie, po modernizacji lub modyfikacji

1. Ukończenie szkolenia realizowanego przez podmioty, o których mowa w § 13 ust. 1 i 2 jest podstawą do uzyskania upoważnienia do bezpośredniego obsługiwanego sprzętu lotniczego.
2. Po zakończeniu szkolenia na zmodernizowany sprzęt lotniczy wymagane jest ponowne upoważnienie specjalisty SIL do bezpośredniego obsługiwanego sprzętu lotniczego.
3. Na zmodyfikowany sprzęt lotniczy nie jest wymagane ponowne upoważnienie specjalisty SIL do bezpośredniego obsługiwanego sprzętu lotniczego.

4. Specjalistę SIL do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego upoważnia dowódca jednostki wojskowej w rozkazie dziennym, na podstawie odpowiedniego świadectwa, zaświadczenia, certyfikatu, lub innego dokumentu poświadczającego ukończenie szkolenia, wydanego przez podmioty wymienione w § 13 ust. 1 i 2.

Rozdział 4

Kontrola wiedzy, nadawanie, wstrzymywanie oraz przywracanie upoważnienia do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego

§ 15

Kontrola wiedzy

1. Kontrola wiedzy specjalistów SIL polega na przeprowadzeniu, nie rzadziej niż raz na 12 miesięcy, egzaminu z wiadomości i umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań obsługowych sprzętu lotniczego na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy.
2. Kontrolą wiedzy obejmuje się specjalistów upoważnionych do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego i zajmujących stanowiska służbowe lub stanowiska pracy w pododdziałach technicznych jednostek wojskowych, w których realizowana jest taka obsługa.
3. Kontrolę wiedzy przeprowadza się także w następujących okolicznościach:
  - 1) po przerwie w bezpośrednim obsługiwanie sprzętu lotniczego dłuższej niż 6 miesięcy;
  - 2) z powodu popełnionych uchybień w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, które doprowadziły do:
    - a) uszkodzenia obsługiwanego sprzętu lotniczego,
    - b) powstania szkody w sprzęcie lotniczym;
  - 3) stwierdzenia wykonywania czynności obsługowych na sprzęcie lotniczym niezgodnie z obowiązującą dokumentacją techniczną.
4. Kontrola wiedzy specjalistycznej, dla odpowiedniego poziomu obsługi i wykształcenia obejmuje egzamin teoretyczny i praktyczny, zawierający minimum zagadnienia dotyczące:
  - 1) zakresu obowiązków na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy;
  - 2) zasad bezpieczeństwa podczas pracy na sprzęcie lotniczym i programu FOD;
  - 3) wiadomości w obszarze wiedzy technicznej właściwym dla specjalności wojskowej na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy;

- 4) budowy, wyposażenia i działania układów/systemów sprzętu lotniczego obsługiwane w ramach wykonywania obowiązków na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy;
  - 5) praktycznego wykonania wskazanych przez egzaminatora, co najmniej dwóch różnych elementów z zakresu obsługi technicznych sprzętu lotniczego, realizowanych w ramach obowiązków na zajmowanym stanowisku służbowym lub stanowisku pracy;
  - 6) przepisów normujących działalność SIL takich jak „Instrukcja służby inżynierijno-lotniczej lotnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (ISIL-2017)” oraz stosownie do potrzeb i zajmowanego stanowiska innych dokumentów, w tym opracowanych na szczeblu jednostki wojskowej oraz wynikających z jej specyfiki – według decyzji Szefa Techniki Lotniczej (równorzędnego).
5. Kontrola wiedzy specjalistycznej przeprowadzana jest przez komisję egzaminacyjną, powołaną rozkazem dowódcy odpowiedniego szczebla w następujący sposób:
- 1) związek organizacyjny przeprowadza kontrolę wiedzy kierowniczego personelu SIL podległych jednostek wojskowych oraz pozostałego personelu w przypadku określonym w ust. 3;
  - 2) kierowniczy personel SIL jednostki wojskowej przeprowadza kontrolę wiedzy pozostałego personelu SIL.
6. W skład komisji egzaminacyjnej mogą wchodzić specjaliści SIL spoza jednostki wojskowej.
7. Warunkiem zdania egzaminu jest osiągnięcie minimum 70% z zakresu wiedzy teoretycznej oraz poprawne wykonanie zleconych zadań praktycznych zgodnie z obowiązującą dokumentacją techniczną sprzętu lotniczego.

§ 16

Nadawanie upoważnienia

1. Specjalistę SIL do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego określonego typu w specjalności, upoważnia dowódca jednostki wojskowej, w której zajmuje on stanowisko służbowe lub stanowisko pracy, odnotowując ten fakt w rozkazie dziennym.
2. Upoważnienie do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego specjaliście SIL wydaje się po pozytywnym zweryfikowaniu dokumentów potwierdzających:

- 1) uzyskanie wymaganych uprawnień, np. świadectwa, zaświadczenia, certyfikatu;
  - 2) odbycie praktyki bezpośredniego obsługiwanie sprzętu w jednostce wojskowej;
  - 3) zdanie egzaminu, o którym mowa w § 9 ust. 6.
3. Wymogu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, nie stosuje się w przypadku ukończenia szkolenia specjalistycznego na sprzęt lotniczy po modernizacji.

§ 17

Wstrzymywanie oraz przywracanie upoważnienia

1. Wstrzymanie upoważnienia jest to czasowe unieważnienie nadanego specjalście SIL zezwolenia do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego.
2. Wstrzymanie upoważnienia do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego następuje wówczas, gdy specjalista SIL:
  - 1) z powodu popełnionych uchybień w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, doprowadził do:
    - a) uszkodzenia obsługiwanego sprzętu lotniczego,
    - b) powstania szkody w sprzęcie lotniczym;
  - 2) nie zda egzaminu, o którym mowa w § 15 ust. 1;
  - 3) nie obsługiwał bezpośrednio sprzętu lotniczego dłużej niż 6 miesięcy.
3. Upoważnienie wstrzymuje dowódca jednostki wojskowej, w której specjalista zajmuje stanowisko służbowe lub stanowisko pracy, odnotowując ten fakt w rozkazie dziennym.
4. Przywrócenie upoważnienia następuje po zdaniu egzaminu, o którym mowa § 15 ust. 1, przed komisją powołaną przez dowódcę związku organizacyjnego.
5. Dowódca związku organizacyjnego jest zobowiązany zorganizować, a specjalista SIL jest zobowiązany przystąpić do egzaminu, o którym mowa w ust. 4, w terminie do:
  - 1) 30 dni od wstrzymania upoważnienia z przyczyny wymienionej w ust. 2 pkt 1 lub 2;
  - 2) 60 dni od ustania przyczyny wymienionej w ust. 2 pkt 3.

6. W przypadku niezdania egzaminu, o którym mowa w ust. 4, powtórny egzamin organizuje się w terminie od 1 do 3 miesięcy od daty poprzedniego egzaminu.

Rozdział 5

Ewidencja wyszkolenia, przepisy końcowe i dostosowujące

§ 18

Ewidencja wyszkolenia

1. W jednostce wojskowej prowadzi się szczegółową ewidencję wyszkolenia personelu SIL w obowiązującym systemie informatycznego wsparcia eksploatacji statków powietrznych z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych osobowych.
2. Dopuszcza się prowadzenie ewidencji wyszkolenia w formie pisemnej.
3. Ewidencja wyszkolenia personelu SIL powinna zawierać informacje o:
  - 1) posiadanej klasie specjalisty wojskowego;
  - 2) poziomie znajomości języków obcych;
  - 3) posiadanych uprawnieniach do obsługi sprzętu lotniczego;
  - 4) posiadanych upoważnieniach do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego;
  - 5) posiadanych dodatkowych uprawnieniach zawodowych;
  - 6) nazwie ukończonego szkolenia;
  - 7) dacie uzyskania, dacie ważności, jeśli określono, uzyskanych uprawnień/upoważnień;
  - 8) podstawie uzyskania uprawnień, takich jak: numer rozkazu dowódcy jednostki, numer świadectwa, zaświadczenia, certyfikatu, itp.
4. Przykład formularza ewidencji wyszkolenia specjalistycznego określa załącznik nr 5 do instrukcji.
5. Fakt przeprowadzenia egzaminu należy zawsze odnotowywać w dziennikach ewidencji szkolenia.

§ 19

Przepisy przejściowe i dostosowujące

1. W przypadku wystąpienia okoliczności nie ujętych w instrukcji, decyzję o zastosowaniu innych form szkolenia personelu SIL podejmuje osoba posiadająca kwalifikacje właściwe dla danego korpusu osobowego (grupy osobowej) w uzgodnieniu z GIWL.

2. Personel SIL, który przed wejściem w życie instrukcji rozpoczął uzyskiwanie dodatkowych uprawnień oraz odbywa:
  - 1) szkolenie wdrażające;
  - 2) podstawowe szkolenie inżynieryjno-lotnicze;
  - 3) szkolenie na typ sprzętu lotniczego;
  - 4) praktykę bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego

– realizuje je na dotychczas obowiązujących zasadach do czasu ich zakończenia.
3. Przywrócenie upoważnienia do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego osobom, którym je wstrzymano do czasu wejścia w życie instrukcji, odbywa się na zasadach określonych w instrukcji.
4. Personel SIL, który na podstawie rozkazu dowódcy został upoważniony do bezpośredniego obsługiwanie sprzętu lotniczego w jednostce wojskowej, przed wejściem w życie instrukcji, zachowuje nadane uprawnienia bez konieczności odbycia dodatkowego szkolenia.

**Karta praktyki – wzór
„ZATWIERDZAM”**

.....

***
(nazwa stanowiska, stopień imię i nazwisko)

Dnia ....., ... 20..... r.

JEDNOSTKA WOJSKOWA Nr .....

**KARTA PRAKTYKI
W BEZPOŚREDNIM OBSŁUGIWANIU SPRZĘTU LOTNICZEGO**

.....

(nazwa szkolenia)

Typ statku powietrznego (sprzętu lotniczego)	
Specjalność	
Stanowisko	
Stopień, imię i nazwisko szkolenego	
Data rozpoczęcia praktyki, Numer rozkazu	
Data zakończenia praktyki	

OPRACOWAŁ:

.....

WYKAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ DO ZREALIZOWANIA W RAMACH PRAKTYKI

Lp.	Przedsięwzięcie	Potwierdzenie prawidłowej realizacji przedsięwzięcia		
		Data	Stopień, imię i nazwisko	Podpis

UWAGA: Jako „PRZEDSIĘWZIĘCIA DO ZREALIZOWANIA W RAMACH PRAKTYKI” określać szczegółowe czynności obsługowe realizowane na podstawie kart technologicznych zawartych w Instrukcjach Obsługi Technicznej.

Karta egzaminacyjna – wzór

KARTA – EGZAMINACYJNA NR .....

z przeprowadzonych egzaminów w zakresie znajomości budowy, zasad eksploatacji oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas obsługi statku powietrznego (sprzętu lotniczego) typu: .....

..... w specjalności .....

Stopień, imię i nazwisko zdającego: .....

Uzyskał(a) następujące oceny:

Lp.	Zagadnienia	Data egzaminu	Ocena	Stopień, imię i nazwisko egzaminującego	Podpis egzaminującego
1.	Budowa i eksploatacja				
2.	Umiejętności praktyczne				
3.	Przepisy obowiązujące w SIL				

m.p.

.....
(podpis przewodniczącego komisji egzaminacyjnej)

Punkt do rozkazu – wzór

Wzór punktu do rozkazu dowódcy jednostki wojskowej o upoważnieniu specjalisty SIL do bezpośredniego obsługiwania sprzętu lotniczego.

***W związku z nabyciem uprawnień (świadectwo, zaświadczenie, certyfikat nr .....) oraz pozytywnym wynikiem egzaminu, na podstawie karty egzaminacyjnej nr ....., upoważniam do .....
.....w specjalności wojskowej .....
w zakresie.....***

Karta indywidualnego szkolenia (personelu SIL w ramach ITS) – wzór

<p>„ZATWIERDZAM”</p> <p>..... (nazwa stanowiska, stopień imię i nazwisko)</p> <p>Dnia ....., ... 20..... r.</p>	<p>Rozpoczęcie szkolenia wpisano do rozkazu dnia ....., ..., 20..... r. R – z Nr ..... / 20..... r.</p>
--	---

KARTA INDYWIDUALNEGO SZKOLENIA

NA .....

w specjalności .....

Szkolony: .....

Instruktor prowadzący – .....

I. REALIZOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Lp.	TEMAT (przykłady)	ZAJ. TEORET. (metoda, liczba godzin)	PROWADZĄCY, DATA, PODPIS	ZAJ. PRAKT. (liczba godzin)	PROWADZĄCY, DATA, PODPIS
1.	Podstawowe wiadomości z aerodynamiki samolotu	Konsultacje 1 godz.			
2.	Podstawowe wiadomości o danych technicznych samolotu	Konsultacje 1 godz.			
3.	Dokumentacja eksploatacyjna i obsługowa	Konsultacje 1 godz.			
4.	Dokumentacja towarzysząca	Konsultacje 1 godz.			
5.					

OPRACOWAŁ: .....

Ewidencja wyszkolenia specjalistycznego – wzór

EWIDENCJA WYSZKOLENIA SPECJALISTYCZNEGO

<i>Stopień</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Imię</i>	<i>Imię ojca</i>	<i>PESEL</i>
ppor.	Kowalski	Jan	Stanisław	7812234539
<i>Numer NIS</i>	<i>Grupa</i>	<i>Eskadra</i>	<i>Klucz</i>	
CI017008900020	Obsługi	1. Obsługi	Eksploatacji osprzętu	
<i>Stanowisko</i>	<i>U</i>	<i>SW1</i>	<i>SW2</i>	<i>Tel. służbowy</i>
młodszy inżynier	11	22J05 lub 08905	-	548128
<i>Prognoza przebiegu zawodowej służby wojskowej</i>		<i>Blizsza</i>	bez zmian	
		<i>Dalsza</i>	dowódca klucza osprzętu	
<i>Poświadczenie bezpieczeństwa</i>	<i>Numer</i>	<i>Klauzula</i>	<i>Data ważności</i>	
	513/P/H-5/2006	TAJNE	2014.05.12	
<i>Certyfikat NATO</i>	<i>Numer</i>	<i>Klauzula</i>	<i>Data ważności</i>	
	nie posiada	-	-	
<i>Wyszkolenie cywilne (najwyższe)</i>	<i>Nazwa Szkoły</i>		<i>Miejsce</i>	<i>Rok ukończenia</i>
	Wojskowa Akademia Techniczna		Warszawa	2002
<i>Wyszkolenie wojskowe (najwyższe)</i>	<i>Nazwa Szkoły</i>		<i>Miejsce</i>	<i>Rok ukończenia</i>
	Wojskowa Akademia Techniczna		Warszawa	2002
<i>np.: ID szkolonego</i>	<i>np.: Employee No</i>	<i>.....</i>	<i>.....</i>	
503124	110013	....	.....	

Przeszkolenie językowe (w tym wg STANAG 6001)

Nazwa kursu	Stopień	Termin	Numer świadectwa	S	M	C	P	Uwagi

Przeszkolenie specjalistyczne

Nazwa kursu	SW	Termin	Numer świadectwa	Numer i data rozkazu	Uwagi

Przeszkolenie dodatkowe				
Nazwa kursu	Termin	Numer świadectwa	Numer i data rozkazu	Uwagi

Dodatkowe uprawnienia			
Uprawnienie	Numer świadectwa	Numer i data rozkazu	Uwagi